

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра загальної і медичної психології

МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОДІАГНОСТИКА»

Освітній рівень другий рівень вищої освіти - магістр
Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність 225 «Медична психологія»

Автори: доктор медичних наук, професор Матяш М.М.,
кандидат психологічних наук, доцент Луньов В.Є.

Затверджено на засіданні кафедри
загальної і медичної психології
Протокол № 2 від «12» вересня 2024 року

Завідувач кафедри
загальної і медичної психології,
професор

Матяш М.М.

Тема № 1. Наукове дослідження, його принципи та структура

(лекційне заняття – 2 години)

Мета: розглянути наукове дослідження, його принципи та структуру, зокрема в діяльності лікарів-психологів. Звернути увагу на те, що попри практичну спрямованість діяльності лікаря-психолога, останньому необхідно мати наукове мислення, у зв'язку з чим звернути увагу на доказову психологію та медицину.

План лекції:

1. Практична діяльність лікаря-психолога як науково-дослідна.
2. Методологія науки. Особливості та види наукового дослідження.
3. Становлення психології як експериментальної науки.
4. Наукова проблема та наукова гіпотеза, її види.
5. Теорія та її структура.
6. Особливості ідеографічного та номотетичного підходів в психології.

Ключові поняття: науково-дослідницька компетентність лікаря-психолога, методологія наукового дослідження, експериментальна психологія, неемпіричні методи, емпіричні методи загальнопсихологічного характеру.

Тема № 2. Внутрішня організація психологічного експерименту

(лекційне заняття – 2 години)

Мета: узагальнити засади, стратегії та плани організації психологічного експерименту, проаналізувати теорію вимірювання в емпіричній психології, навчитися рандомізувати вибірки дослідження, диференціювати змінні та визначати способи їх контролю, інтерпретувати та узагальнювати результати експерименту.

План лекції:

1. Етапи проведення цілісного експериментального дослідження. Схема реалізації експериментальної процедури.
2. Психологічне вимірювання. Типи вимірювальних шкал.
3. Поняття експериментальної вибірки та генеральної сукупності дослідження.
4. Експериментальні змінні та способи їх контролю.
5. Експериментальні та неекспериментальні плани.
6. Інтерпретація і представлення результатів експерименту.

Ключові поняття: психологічний експеримент як спільна діяльність досліджуваного та експериментатора; норма експерименту; інструкція; основні

види психологічних вимірів, їх класифікація, класична статистична теорія тесту; правила формування вибірки досліджуваних; стратегії підбору експериментальних груп; відношення між змінними; основні експериментальні плани: плани для однієї та двох незалежних змінних, факторні плани, планування за методом латинського та греко-латинського квадрату; доекспериментальні та квазіекспериментальні плани; експеримент ex-post-facto; представлення результатів дослідження: графічне, символічне та вербальне; вимоги до наукового тексту.

Тема № 3. Методи психодіагностики

(лекційне заняття – 6 годин)

Мета: розглянути джерела виникнення, історичний розвиток психодіагностики як науки, структурні елементи процесу діагностування, принципи конструювання психодіагностичних методик, опрацьовувати та узагальнювати результати психодіагностичного дослідження, основні стандартизовані та валідні методики психодіагностики в діяльності лікаря-психолога.

План лекції:

1. Історія та місце психодіагностики в системі наукових знань. Соціальні та етичні аспекти психодіагностики.
2. Загальна характеристика та класифікація методів психодіагностики.
3. Основні етапи психодіагностичного дослідження.
4. Психометричні основи психодіагностики.
5. Проблеми конструювання та використання психодіагностичних методик.
6. Статистичні способи опрацювання результатів вимірів у психологічному дослідженні.
7. Методи дослідження пізнавальних психічних процесів та емоційно-вольової сфери особистості.
8. Психодіагностика здібностей та інтелекту.
9. Методи дослідження властивостей та спрямованості особистості.
10. Психодіагностика мотиваційної сфери особистості та міжособистісних стосунків.
11. Основи професійної психодіагностики.
12. Проективні техніки в психодіагностиці.
13. Психодіагностика в клінічній практиці.

Ключові поняття: зміст і мета психологічного тестування; види тестів; побудова первинної форми тесту; перевірка надійності тесту; стандартизація тесту; завдання загальної та диференціальної психометрики; види валідності; вимоги до психометричної підготовки лікаря-психолога; тести; шкали; опитувальники; методики; анкети; структуроване інтерв'ю; концептуалізація-операціоналізація-вимірювання; загальна характеристика методів математичної

статистики та їх види: первинні, вторинні, параметричні, непараметричні; аналіз конкретних діагностичних методик, опитувальників, шкал.

Рекомендована література:

Основна:

1. Луньов В.Є. Основи психодіагностики в соціальній сфері та клінічній практиці: навчальний посібник / О.Любчук, Ю.Горбанюк, В.Луньов, Т. Мельничук, Ю. Удовенко / Заг. ред. О. Любчук. Hamilton: Accent Graphics Communications – К.: Інтерсервіс, 2017. – 286 с.
2. Луньов В.Є. Психодіагностичні моделі в практиці клінічного психолога: Навчальний посібник / В.Є. Луньов, К.В. Аймедов, Д.М. Корошніченко / заг.ред В.Є. Луньова – Одеса: ОНМедУ, 2015 – 300 с.
3. Експериментальна психологія : метод. рек. до самост. роботи студ. / Уклад. Т. М. Павлюк. – Луцьк : СНУ ім.Лесі Українки, 2020. – 36 с.
4. Павлюк Т. М. Експериментальна психологія : методичні рекомендації до вивчення нормативної навчальної дисципліни (для студентів 053 «Психологія») / Тетяна Миколаївна Павлюк. – Луцьк : СНУ ім. Лесі Українки, 2020. – 30 с.
5. Основи психодіагностики в соціальній сфері та клінічній практиці: навчальний посібник / О.Любчук, Ю.Горбанюк, В.Луньов, Т. Мельничук, Ю. Удовенко / Заг. ред. О. Любчук. Hamilton: Accent Graphics Communications – К.: Інтерсервіс, 2017. – 286 с.
6. Грінцова О.М., Терещенко Л.А. Дитяча психодіагностика: навчально-методичний посібник. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. – 227 с.
7. Гузенко В.А. Психологічна діагностика : навчально-методичний посібник / В.А. Гузенко, Ю.В. Тудорцева ; Міністерство освіти і науки країни, Одеський національний політехнічний університет. – Одеса : Вадим Вікторович Букаєв, 2016. – 267 с.
8. Зубрицька-Макота І.В. Психодіагностика : навч.-метод. посібник / І.В. Зубрицька-Макота. – Львів :СПОЛОМ, 2015. – 346 с.
9. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 464 с.

Додаткова:

1. Бурлачук Л. Ф. Психодіагностика : учебник для вузов / Л.Ф.Бурлачук. – СПб.: Питер,2006. – 351 с.
2. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія. Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 360 с.
3. Основи психодіагностики: метод. рек. з навч. дисц. / Уклад.: А. Весельська, Г. Кострікіна, Л. Котлова, Г. Хворова. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2022. 31 с.

4. Основи психодіагностики: навч. посіб. / Л. Г. Терлецька. - К. : Главник, 2016. - 144 с. - (Серія "Психологічний інструментарій").
5. Павелків Р., Цигипало О. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 296 с.
6. Вікова психологія і психодіагностика : підручник / Л.Г Терлецька – К. : Видавничий дім «Слово», 2016. – 608 с.
8. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник / Ю.М. Чала, А.М. Шахрайчук. - Харків: НТУ «ХПІ», 2018. - 246 с
7. Graphics Communications - К.: Інтерсервіс, 2017. - 286 с.